

## INFORMATIEVE RAAD 20 JANUARI 2022

### Notulen van de vergadering

Voorzitter: mevrouw H. van 't Riet  
Griffier: de heer M. van Engelshoven

Tevens aanwezig: mevrouw Y. Yildiz-Kaya (GL), de heer R. Poelwijk (D66), de heer J.A. Jägers (VVD), de heer E.H. Timmer (VVD), mevrouw B.H.M. Wielage (VVD), de heer F. Geerts (PvdA), mevrouw S. Kuilman (PvdA), de heer N.C. Portegijs (PvdA), de heer E.S. den Heijer (OPD), de heer P.A. Prins (OPD), de heer J.G.M. Sikking (OnPD) en de heer W. Advokaat (OD)

Vanuit het college aanwezig: burgemeester E. Boog, wethouder J.D.W. Klaasse, wethouder A.J.M. Scholten en wethouder M.A. Sikkes-van den Berg

---

#### 1. Opening en mededelingen door de voorzitter, vaststelling agenda

De voorzitter heet iedereen van harte welkom.  
Ze stelt voor om de behandeling van de agendapunten 5 en 6 om te wisselen.

Ons Diemen stelt voor om bij agendapunt 5 de stukken betreffende participatie en communicatie apart te behandelen.

D66 zegt dat dit deel uitmaakt van een samenhangend geheel en daarom kan het samen worden behandeld.

PvdA ziet ook niet de noodzaak om beide stukken apart te behandelen.

GroenLinks is het eens met de vorige 2 sprekers.

Ouderenpartij Diemen sluit zich daar ook bij aan maar feitelijk gaat het om 3 documenten.

#### 2. Rekenkamer Diemen: rapportageonderzoek impact coronacrisis

Mevrouw Bakker (directeur Rekenkamer) zegt dat de coronacrisis effecten heeft op het openbare leven en op het openbaar bestuur omdat gemeenten moeten dealen met de naleving van het coronabeleid maar de organisatie ook draaiende moeten houden. De heer Jacobs, hoofdonderzoeker van dit onderwerp, heeft bij een aantal gemeenten onderzoek gedaan naar de impact van de coronapandemie op het functioneren van de gemeentelijke organisatie in brede zin. Dus zowel op het niveau van de ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad. Daaruit blijkt dat ondanks strikte regelgeving vanuit het rijk en de veiligheidsregio's gemeenten ook eigen keuzes maken. Hoewel nog niet alles achter de rug is, is het een goed idee om eens terug te kijken naar de eerste fase en de wijze waarop de gemeente daarmee is omgegaan en wat dit voor impact heeft gehad op het functioneren in Diemen. Wat is er goed gegaan, waar kijken mensen anders op terug en wat is er wellicht te leren voor de langere termijn.

De heer Jacobs (hoofdonderzoeker) legt uit dat het een verkennend onderzoek is en daarom kan dit onderzoek niet de diepte in die je eigenlijk zou willen. De vragenlijst is uitgezet onder

een groot deel van de mensen die beoogd waren maar het gaat uiteindelijk om een kleine groep en dat betekent dat je de vragen voorzichtig moet interpreteren omdat kleine verschillen dan snel heel groot kunnen lijken.

De impact van de coronapandemie op Diemen geeft best wel een positief beeld. Zeker als wordt gekeken naar ervaringen in andere gemeenten zie je dat de gemeente Diemen al vroeg heeft gekozen voor het inzetten op een strategie voor de lange termijn. Daarmee heeft de gemeente een voorsprong genomen op gemeenten die wat langer zijn blijven hangen in de crisisaanpak. De maatregelen om het functioneren van de gemeentelijke organisatie te bevorderen hebben daaraan bijgedragen. De ondervraagde leden van het college en raad en de ambtelijke organisatie gaven aan dat zij hun werk eigenlijk normaal konden uitvoeren en dat ze in de meeste gevallen redelijk goed met elkaar konden samenwerken en met mensen van buiten de gemeentelijke organisatie. De impact op handhaving, de gemeentelijke financiën en op de communicatie richting inwoners is relatief beperkt geweest.

Er zijn wel een aantal aandachtspunten. Met name de leden van de raad van Diemen waren wat minder positief over die impact dan andere ondervraagden. Dat gaat enerzijds om de mate waarin zij mee hebben kunnen sturen over de gemeentelijke aanpak en anderzijds over de informatievoorziening richting de raad, bijvoorbeeld op thema's rond handhaving en gemeentelijke financiën. De samenwerking met externe partners liep soms wat moeizamer. Dat kwam vaak door technische problemen. In het begin van de pandemie was de samenwerking met de inwoners wat minder mogelijk en ook daar liep de samenwerking wat moeilijker dan binnen de organisatie zelf.

Op basis van die bevindingen zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd. Zorg ervoor dat zaken als samenspel tussen raad en college, met externe partners en nieuwe vormen van participatie worden geëvalueerd. Er gingen niet alleen dingen slecht maar er zijn ook een heleboel mooie nieuwe dingen ontstaan en het is belangrijk om daarvan te leren. Maak indien mogelijk vooraf afspraken over de wijze waarop de raad geïnformeerd wordt tijdens een pandemie als deze. Dit is zeker voor een komende periode een aandachtspunt. Tot slot moet de raad goed letten op 2 aspecten van het gemeentelijk beleid waar wat vertraging is gezien, namelijk enerzijds in de beleidsvorming en anderzijds achterstanden in de reguliere handhaving. Het laatste heeft namelijk wat geleden onder de handhaving van de coronamaatregelen.

PvdA is verheugd over de conclusie dat de gemeentelijke aanpak van de crisis succesvol was. Helaas hebben slechts 11 van de 21 raadsleden meegedaan aan het onderzoek. Daarnaast worden wat verdiepende vragen gemist. Er wordt bijvoorbeeld geconcludeerd dat een deel van de raad de informatieve voorziening als onvoldoende beschouwd. Het is dan niet duidelijk of die leden dat ook al vonden voorafgaande aan de coronacrisis en dat geldt voor meer vragen. Naar aanleiding van de evaluatie worden 4 korte aanbevelingen gedaan. Is dat niet juist een mooie taak van de rekenkamer geweest, zeker gezien de vraagstelling van het onderzoek, want het was wel een erg summier onderzoek?

GroenLinks zegt dat er sprake was van een uitzonderlijke situatie omdat de gemeente te maken had met een nieuwe griffier die overal aan moest wennen. De nieuwe manier van werken is met z'n allen goed opgepakt. De raad is vanaf het begin goed geïnformeerd over de situatie in de gemeente met betrekking tot de maatregelen en middels de briefings was er volop ruimte om hierop te reageren en vragen te stellen.

Het contact met externen was voor GroenLinks een groot gemis want de fractie gaat graag huis aan huis om gesprekken aan te gaan met inwoners. Er is wel waar mogelijk geprobeerd om digitaal in gesprek te gaan, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij een overleg met de jongerenraad en meerdere sessies met de leden.

Hoe heeft de burgemeester deze periode beleefd en was dat anders na het einde van de vorige griffiersperiode? Destijds waren er landelijke handhavingsregels waar gemeenten zich aan dienden te houden maar was er alsnog ruimte voor dialoog in die overleggen?

VVD vindt het enigszins vreemd dat een dergelijk onderzoek wordt gedaan terwijl Nederland nog midden in de crisis zit maar anderzijds is het niet vreemd omdat niet bekend is hoe lang de coronacrisis nog duurt. Het was een wat lastig te lezen rapport omdat ook na het lezen van de deelvragen de scope niet erg helder werd maar na wat verder lezen kwam toch duidelijk het onderscheid naar voren wat gemaakt werd enerzijds tussen het functioneren tijdens de coronacrisis van het democratisch proces en de besluitvorming en anderzijds het verder functioneren van de gemeentelijke organisatie. Het beeld is dat de gemeentelijke organisatie zich goed door de coronacrisis heeft heengeslagen.

De digitale raadsvergaderingen verliepen goed maar gemist werd het napraten en het contact met de collega's in directe vorm. De informatievoorziening was zeker niet slecht. De digitale participatie leverde een meerwaarde op. Daarmee kon een groter bereik worden gerealiseerd en dit kan richting de toekomst goed worden gebruikt. Tijdens de coronacrisis zijn ook een aantal financiële rapportages naar de raad gestuurd waarin duidelijk werd wat de coronacrisis deed met de gemeentelijke financiën.

Wat betreft de gemeentelijke organisatie heeft thuiswerken goed uitpakend en waarschijnlijk zal er ook na de crisis meer worden thuisgewerkt. Digitaal vergaderen was in veel gevallen noodzakelijk en dat ging met de raad wellicht beter dan met de externe partijen. Het was evident dat er vertraging optrad in de handhaving en de invoering van de Omgevingswet is door de coronacrisis ook behoorlijk vertraagd. Vanaf het begin is goed geadministreerd wat de coronacrisis voor financiële effecten had.

Voor een belangrijk deel herkent de VVD de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer. De gemeente heeft zich manmoedig door de crisis heengeslagen en de processen zijn daadwerkelijk redelijk doorgedaan. Tegelijkertijd was de VVD wel wat teleurgesteld in de fasering van de processen in het fysieke domein wat ook voor een deel is toe te wijzen aan het corona gebeuren. Goed is dat veel extra uitgaven werden gedekt door de rijksoverheid en dat corona niet heel veel impact heeft gehad op de financiële positie van de gemeente. De fractie stemt in met de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer en neemt kennis van de reactie van het college.

D66 vindt het goed dat al in dit stadium van de coronacrisis wordt teruggekeken en wat de gemeente daarvan kan leren. De organisatie krijgt een dikke voldoende voor hoe zij zich heeft opgesteld gezien de omstandigheden en dat past ook goed bij het beeld van de organisatie, namelijk stabiel en veerkrachtig. De informatievoorziening was best wel duidelijk evenals de frequentie ervan maar digitaal werken was een heel beperkende factor in de lokale politiek. De onderlinge relaties werden een stuk ingewikkelder terwijl dat in de politiek heel belangrijk is. Het is goed om te lezen dat het college met de aanbevelingen aan de slag gaat. Hopelijk kan in een later stadium nog breder worden gekeken naar het beleid van de gemeente in de coronapandemie.

Ouderenpartij Diemen geeft aan dat de fractie zal instemmen met de gevraagde beslissing en kennis heeft genomen van de bestuurlijke reactie.

Ons Diemen zegt dat de conclusies in het rapport duidelijk zijn. In de toekomst zullen er nog wel wat meer pandemieën komen en daarom is het belangrijk om er nu lering uit te trekken en om plannen te maken zodat er nog adequater op kan worden gereageerd.

De heer Boog geeft aan dat de gemeente helaas nog midden in de coronaperiode zit en er zijn nog steeds heel veel uitdagingen maar spreker is trots op de inventiviteit en het improvisatievermogen van de eigen organisatie. Al die mensen hebben zich enorm ingezet en zetten zich nog steeds in in deze lastige periode. Naast de going concern zaken zijn er immers veel dingen bijgekomen zoals handhaving en uitvoering van landelijke maatregelen. Dat heeft een enorme impact gehad qua werkdruk en belasting terwijl veel mensen moesten thuiswerken.

Het is verheugend dat de aanpak van de gemeente als succesvol wordt beschouwd, ook in vergelijking met andere gemeenten. De informatievoorziening is goed geweest. Vanavond staan bijvoorbeeld coronabrief 27 en 28 op de agenda. Al die tijd is de raad actief geïnformeerd middels de coronabrieven maar ook door middel van duidelijke financiële rapportages. De gemeente was goed voorbereid op het thuiswerken en daarvoor een pluim aan Duo+. Hier werd een meerwaarde gezien in de gezamenlijke aanpak van ICT en in het thuiswerken en in de cloud werken van Duo+. Er zijn stappen gezet naar digitale participatie en daarvoor is ook een handboek opgesteld. De steun aan ondernemers en verenigingen is heel goed geweest en er is bijvoorbeeld een coronahost ingezet.

Helaas is de respons laag geweest en spreker zou de raad willen oproepen dat als er een verzoek komt van de rekenkamer om ook echt mee te doen aan die onderzoeken want 11 raadsleden van de 21 is een beetje mager. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk raadsleden meedoen zodat er ook duidelijke conclusies kunnen worden getrokken.

Bij het begin van de crisis was het idee dat veel meer lokaal en regionaal tot een aanpak zou kunnen worden gekomen zodat gemeenten in de regio meer vrijheid hadden bij het maken van beleid en handavingsmaatregelen maar er is een heel centraal aangestuurd beleid gekomen vanuit het kabinet wat op zich heel begrijpelijk is.

Inmiddels hebben de burgemeesters een brief geschreven naar het kabinet, ook namens de veiligheidsregio's en spreker steunt die brief ook, dat het echt tijd wordt voor een ander coronabeleid en dat ook meer ruimte moet worden gegeven aan de samenleving en dat misschien moet worden gedurfd om iets meer risico's te nemen en dat maatregelen ook beter uitlegbaar en herkenbaar worden voor mensen. Het was heel lastig tijdens de coronacrisis dat er zoveel verschillende soorten maatregelen zijn getroffen en het was niet altijd even duidelijk waarom de regels werden voorgesteld. Het wordt hoog tijd voor een visie op de langere termijn die echt perspectief biedt, ook aan de ondernemers en bijvoorbeeld de cultuursector.

Aan de andere kant wordt gezien dat het heeft geleid tot een betere samenwerking in de regio. Dat is een mooi pluspunt geweest dat de gemeenten elkaar goed weten te vinden en dat de samenwerking tussen Amsterdam en de Amstelland-gemeenten echt is versterkt. Iedereen mist contacten en alleen digitaal werken is niet goed maar voor de toekomst zou het een welkome aanvulling kunnen zijn op het fysieke werken en daar zijn goede ervaringen mee opgedaan. De huisvestingsvisie is even opgeschort om gebruik te maken van alle ervaringen en lessen uit de coronaperiode zodat straks in de huisvestingsvisie ruimte kan worden gegeven aan het thuiswerken. Dat heeft natuurlijk ook ruimtelijke consequenties hoe dat gaat worden ingericht.

Digitale participatie kan een goede aanvulling zijn op de reguliere participatie maar de ervaringen moeten wel goed worden bijgehouden. Op zich wordt een bredere doelgroep bereikt en dat is natuurlijk heel gunstig. De wijze waarop de raad vanaf het begin is meegenomen en blijvend is geïnformeerd via de coronabrieven is een goede methode geweest. Als de coronacrisis in deze heftigheid is gestopt is het goed om de raad te blijven informeren over de nasleep van de coronacrisis want de gemeente zal te maken hebben met een aantal nare gevolgen uit deze periode en het is goed dat de raad daarover mee kan spreken.

De heer Jacobs zegt dat het bij de raad om een kleine groep mensen gaat en daarom kan een raadslid meer of minder veel uitmaken in de uitkomsten. De kans daarop is verkleind door niet alleen uit te gaan van de vragenlijst maar om een en ander te duiden in de gesprekken met burgemeester, gemeentesecretaris en griffier door alles in de context te plaatsen en door niet uit te gaan van signalen die op zich staan maar op de achtergrond te houden de ontwikkelingen binnen de gemeente wat betreft de informatievoorziening enzovoort.

De verkennende aard van het onderzoek betekent dat sommige vragen niet konden worden beantwoord. Er is nu echter ook betrekkelijk weinig aanleiding om dieper te gaan. De gemeente heeft het in zijn algemeenheid goed gedaan. Er zijn eerder onderzoeken uitgevoerd bij de gemeenten Rhenen, Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg en dan wordt gezien dat die gemeenten relatief gezien minder goed scoorden op de verschillende punten uit het onderzoek.

Het was moeilijk om rekening te houden met eventuele verschuivingen omdat dit onderzoek pas is gestart na het begin van de pandemie. Dit is ondervangen door toch specifiek te vragen naar die periode om in ieder geval de foto te kunnen maken maar het is goed om te kijken hoe zich dit in de tijd ontwikkelt.

Mevrouw Bakker bedankt iedereen voor de samenwerking. Er komt nog een laatste rekenkameronderzoek aan en zij wenst de raadsleden veel succes met de verkiezingen.

#### Conclusie:

De voorzitter concludeert dat het voorstel als hamerstuk naar de raad gaat.

### **3. Mededelingen portefeuillehouder Boog**

Er zijn geen mededelingen.

### **4. Coronabrief 27**

VVD zou het op prijs stellen als het college serieus rekening houdt met een doelmatige tijdsbesteding van raadsleden. De raadsleden worden hier op een dag geconfronteerd met een brief van vier kantjes in 2 versies zonder dat in de tweede versie duidelijk is gemaakt wat wordt veranderd. Er dient op te worden gelet dat informatie in één keer wordt aangereikt en dat als er een herziene versie volgt duidelijk moet worden aangegeven waar de verschillen zitten.

In het Diemer Nieuws van 6 januari jongstleden stond een interview met de burgemeester. Goed is dat de burgemeester via verschillende kanalen van zich laat horen en opriep tot meer verbinding. Minder gelukkig is de fractie dat de burgemeester in het interview aan de regering een advies geeft in de vorm van een persoonlijk statement tegen mogelijke invoering van 2G-beleid of vaccinatieplicht. De burgemeester spreekt uit dat de effectiviteit van die maatregelen twijfelachtig is en diep ingrijpt in de rechten van de burgers. Er moeten echter veel instrumenten worden ingezet om uit deze pandemie te komen en vaccineren is daarbij het meest effectieve instrument gebleken. Het is dan niet verstandig om daar op voorhand als burgemeester al publiekelijk een mening over te geven. Daardoor dreigt de geloofwaardigheid en de effectiviteit van de handhaving ernstig in gevaar te komen wanneer verdergaande maatregelen straks inderdaad moeten worden genomen.

Vaccineren is volgens vele deskundigen de uitweg en waarbij mogelijk een verstrekkende verplichting op enig moment noodzakelijk zou kunnen blijken. De vrijheid van de een mag niet de beperking van de ander zijn. De vaccinatiegraad in Diemen ligt op 80% voor alle mensen boven de 18 jaar maar welke definitie wordt dan gehanteerd in de coronabrief

nummer 28? Is dit 2 vaccinaties en een booster? Het is volstrekt onacceptabel dat handhavers agressief bejegend worden. Daar moet hard tegen worden opgetreden. Zijn er in Diemen maatregelen getroffen die de handhavers extra beschermen?

In de brief wordt geschreven dat het belangrijk is dat er snel een evenwichtiger coronabeleid komt. Wat wordt daarmee bedoeld en waar zit de huidige onevenwichtigheid? Veel ondernemers hebben het zwaar en die moeten waar mogelijk worden gesteund. Er dient bijvoorbeeld te worden nagedacht over hoe voor 2022 voor lokale ondernemers de lokale lasten zoveel mogelijk kunnen worden beperkt. Is er een beeld over de effectiviteit van de initiatieven met betrekking tot de bestrijding van eenzaamheid en de mentale gezondheid en of de doelgroepen daadwerkelijk worden bereikt? Hier zou bijvoorbeeld een enquête over kunnen worden gehouden. Is dat overwogen? Is met betrekking tot jongeren contact hierover met de jongerenraad of wordt daarmee samengewerkt?

Ons Diemen zegt dat laatst in het nieuws was dat veel jongeren denken aan zelfmoord of een poging daartoe plegen. Komt dat in Diemen ook voor? Dit is vaak corona gerelateerd en er had eigenlijk wel een opmerking aan kunnen worden gewijd in de brief of komt dat in de volgende coronabrief aan de orde?

GroenLinks vraagt naar de stand van zaken met betrekking tot ventilatie op de scholen. Er was sprake van veel financiële regelingen maar veel mensen raken werkeloos en belanden in de WW. Is er de afgelopen maanden een toename van mensen in de bijstand? Hopelijk kunnen cultuur en horeca op korte termijn weer open, niet alleen voor de ondernemers maar voor iedereen.

Onafhankelijke Partij Diemen valt het op dat mensen heel erg makkelijk worden en ook in de winkelcentra zonder mondkapjes lopen. Steeds meer mensen worden agressief als ze op het niet dragen van een mondkapje worden aangesproken maar kunnen er niet mondkapjes worden uitgedeeld en mensen op een prettige manier worden aangesproken? Met de nieuwe variant neemt de attentiewaarde van de mensen af en ze moeten erop worden gewezen. De scholieren doen het heel goed en zitten allemaal met mondkapjes op school maar de mensen in Diemen moeten er zich van bewust zijn dat de pandemie nog niet over is en dat het een impact heeft op mensen als ze een paar dagen thuis moeten blijven. Kan de gemeente op een vriendelijke manier de attentiewaarde voor het dragen van mondkapjes uitdragen? Hopelijk kan over een paar weken alles weer vrij worden gelaten maar dat hangt ervan af hoe de mensen zich gedragen.

De heer Boog zegt dat er een niet goedgekeurde versie was geplaatst en dat was een foutje. Er is iets fout gegaan in de verzending maar dat soort dingen moeten worden voorkomen en de organisatie zal daar wat alerter op zijn.

Spreker was eerder kritisch over de avondklok en heeft daar ook al een aantal uitspraken over gedaan net zoals een aantal collega's. Een burgemeester is niet alleen een handhaver van maatregelen van het rijk maar mag af en toe een breder geluid laten horen over dingen die uit de samenleving worden gehoord. Hij staat voor bepaalde grondrechten en voor een goed overheidsbeleid en dan mag een burgemeester af en toe best van zich laten horen, ook richting kabinet, over het gevoerde beleid. Inmiddels hebben bijna alle collega's in het land dit gedaan. Onlangs is inderdaad aangegeven dat de effectiviteit van 2G heel twijfelachtig is en zeker een vaccinatieplicht grijpt heel erg in de grondrechten van mensen. Deze uitspraken brengen zijn positie bij het handhaven niet in gevaar. Hij was eerder kritisch op de avondklok maar toen het kabinet in de Tweede Kamer steun gaf aan de avondklok zijn er goede afspraken over gemaakt met de politie en de eigen handhavers hoe dat moet worden gehandhaafd. Als eenmaal het besluit democratisch is genomen is spreker ook gewoon

uitvoerder van het kabinetsbeleid. De indruk is niet dat mensen het lastig vonden dat er vervolgens op werd gehandhaafd. Zeker bij dit soort grote ingrijpende voorstellen als vaccinatieplicht mag een burgemeester daar zijn mening over geven.

In onderhavige coronabrief wordt de vaccinatiegraad gehanteerd als 2 vaccinaties en nog niet de booster. Het gaat heel goed met de boostercampagne en straks zal dat de definitie zijn van volledig gevaccineerd.

De bedreiging richting de eigen handhavers en de politie is verschrikkelijk. Er is aangedrongen op het samen optrekken van politie en de boa's. Er zijn veel controles samen gedaan toen de sfeer grimmiger werd. Ook de bodycam helpt in dit geval. Een aantal weken geleden is met de handhavers gesproken over hoe het met hen gaat in coronatijd en de eerste ervaringen met bodycams zijn positief. Zij voelen zich daardoor echt gesteund en ze merken al dat het de-escalerend werkt. Mensen hebben dan bijvoorbeeld minder de neiging om dreigende taal uit te slaan of nog verder te gaan. De toezichthouders en handhavers hebben ook gebruikgemaakt van trainingen en ze hebben met succes het examen afgelegd. Ze zijn nu ook goed geïnstrueerd als het gaat om dit soort situaties en in bijvoorbeeld het gebruik van boeien.

Lees de brief van de burgemeesters in de Volkskrant als het gaat om een evenwichtiger beleid. De burgemeesters hebben het idee dat er nu echt een nieuwe fase moet worden ingegaan met het coronabeleid. Geaccepteerd moet worden dat corona nog een tijd onder de mensen blijft en er dient voor te worden gezorgd dat de maatregelen die worden getroffen veel beter uitlegbaar zijn naar de bevolking en er dient evenwicht te worden gezocht in de effecten voor bepaalde sectoren. De indruk bestaat namelijk dat bepaalde sectoren harder worden getroffen dan andere. De burgemeesters hebben ook de oproep op het VNG-congres aan het kabinet gesteund voor een evenwichtiger coronabeleid.

Toen het advies weer werd gegeven om mondkapjes te dragen is ook gezegd dat dit weer op een vriendelijke manier onder de mensen wordt gebracht. Er zijn mondkapjes uitgedeeld en mensen zijn erop gewezen. Ze worden eerst aangesproken en krijgen ook de gelegenheid om een mondkapje van de gemeente aan te nemen en op te zetten. In december is een uitgebreide actie gedaan met de pakketten die zijn verspreid via de Voedselbank en in bepaalde wijken. Mensen konden dat ook afhalen op het gemeentehuis. Daar zaten ook mondkapjes en sneltesten in maar uiteindelijk is het de eigen verantwoordelijkheid van de mensen zelf. De indruk is dat mensen die op dit moment geen mondkapje dragen weinig gevoelig zijn voor nog een oproep van het college of een advertentie. Bekeken zal worden of er nog andere manieren zijn om het weer onder de aandacht te brengen en om er meer druk op te zetten maar er zit een beperking aan wat een overheid kan bewerkstelligen in dat opzicht.

Wethouder Klaasse legt uit dat de gemeente verantwoordelijk is voor de vernieuwbouw van de scholen en dat er een gebouw wordt neergezet met een goede luchtkwaliteit. Alle nieuwe scholen hebben de klasse B maar het binnenklimaat is de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Zij moeten de systemen goed onderhouden en op een juiste manier gebruiken. Dus niet teveel kinderen in een lokaal en regelmatig luchten. Als er onvoldoende luchtkwaliteit is, is het de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur om daartoe het initiatief te nemen. Het team Gebouwenbeheer kan daar advies over uitbrengen en dat is in het verleden ook wel eens gebeurd. Het schoolbestuur kan dan bijvoorbeeld het achterstallig onderhoud wegwerken. Er zijn geen signalen bekend van scholen die zeggen dat het binnenklimaat in de school niet goed is. De kosten liggen in belangrijke mate bij het schoolbestuur vanwege de decentralisatie van het onderhoud in 2015.

Het is bekend dat de jongeren het zwaar hebben. Hopelijk kan er straks weer veel meer en dan hebben ze meer afleiding en vertier. Helaas is er een grote groep jongeren die er psychisch onder lijdt. Dat geldt zeker ook in de studentencomplexen en met name voor de

buitenlandse studenten die alleen familie op afstand hebben. Onder andere Arkin heeft daar een aanbod voor. Begin februari komt er een volgende nieuwsbrief voor alle studenten waarin aandacht voor het extra aanbod wat gecreëerd is in coronatijd, onder andere door Arkin.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt in welke taal de nieuwsbrief gaat worden uitgebracht.

Wethouder Klaasse zegt dat de brief in ieder geval in het Nederlands wordt uitgebracht maar na zal worden gegaan of er ook een vertaling in het Engels komt.

Onafhankelijke Partij Diemen wijst erop dat in Holland Park uitsluitend in het Engels moet worden gecommuniceerd.

Wethouder Klaasse zegt dat er behoorlijk wat Engelstalige studenten zijn bij de campus in Holland Park maar meer dan 50% heeft Nederlands als eerste taal. Daarom is het wel zo netjes om in 2 talen te communiceren.

Ons Diemen vraagt of de veiligheid in de klas de verantwoording is van het schoolbestuur of van de gemeente maar is de gemeente hiervoor niet medeverantwoordelijk? Dan gaat het bijvoorbeeld om scholen waar de ventilatie niet in orde is maar hoe weten de kinderen dat? Hoe waakzaam moet de gemeente zijn dat de pandemie zich niet verder verspreidt onder die kinderen? Begrepen wordt dat er nog een evaluatie komt met de laatste cijfers over zelfmoordgedachten en geslaagde pogingen.

Wethouder Klaasse geeft aan dat de luchtkwaliteit de verantwoordelijkheid is van het schoolbestuur, ook om dat te signaleren. Kinderen kunnen dat zelf signaleren maar dat kunnen ook de leraren en wanneer de gemeente hierover signalen krijgt kan advies worden gegeven aan het schoolbestuur dat daar verantwoordelijk voor is. De gemeente heeft expertise maar de scholen kunnen ook extern expertise inhuren.

De komende gezondheidsmonitor is niet specifiek op jongeren gericht maar is voor met name volwassenen en ouderen. Daarin wordt ook gekeken naar de psychische gesteldheid. Dat onderzoek heeft bijna een jaar geleden plaatsgevonden en inmiddels is de rapportage daarvan gereed. Dit wordt in de komende transformatiecommissie in februari gerapporteerd aan de raad. Er zit altijd een grote tijd tussen het onderzoek en oplevering van de resultaten maar die periode is nu nog bijna 5 maanden langer geweest omdat de GGD ook met andere zaken bezig was. In het onderzoek wordt gezien dat gevoelens van eenzaamheid en andere zwaarmoedige gevoelens steviger aanwezig zijn dan enkele jaren terug en dat is duidelijk een corona-effect. Het is een paar procent hoger en daar wordt dan ook op geacteerd, onder andere met netwerken en met partijen als Arkin.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt of Ons Diemen zich zorgen maakt over de psychische gesteldheid van kinderen tussen de 6 en 12 jaar in Diemen of gaat het om de oudere leerlingen tot 23 jaar? De docent is sowieso verantwoordelijk voor de kinderen in zijn klas en zorgt ervoor dat de ramen en deuren openstaan zodat kinderen met jassen aan in de klas zitten. Als de heer Advokaat het echt wil weten mag die een keertje met spreker meelopen.

Ons Diemen vertrouwt meer wethouder Klaasse die straks in de commissie Transformatie met cijfers uitlegt wat de gevolgen zijn en eventuele acties die ondernomen worden.

Wethouder Sikkes meldt dat het aantal huishoudens in de bijstand in 2020 met 10% is toegenomen. In de loop van 2021 is het weer iets gedaald en op dit moment is het



uitkeringsbestand nog ongeveer 7% hoger dan voor corona. De toename komt voornamelijk omdat tijdelijke contracten niet werden verlengd vanwege corona, vooral in de horeca. Door de steunmaatregelen van het rijk is een groter beroep op de bijstand voorkomen maar niet bekend is wat het doet met de bijstandscijfers als die maatregelen worden gestopt.

GroenLinks zegt dat het ook heel belangrijk is om te kijken naar de oorzaak van de problemen van jongeren met zelfmoordgedachten, psychische gesteldheid et cetera en om het beleid onder de loep te nemen voor de toekomst.

## **6. Verlenging contract Accountantsdiensten jaar 2022**

De heer Advokaat (voorzitter auditcommissie) geeft aan dat in de auditcommissie ook deelnemen mevrouw Van Engelen, de heer Jägers en de heer Berkhout. Met de accountant is een contract voor 3 jaar aangegaan en tot nu toe is die iedere keer verlengd maar dit is wettelijk gezien het laatste jaar dat dit kan. In overleg met de controller, Duo+, de griffier en de gemeentesecretaris is besloten om nu al een proces op te starten voor de aanbesteding van een nieuwe accountant mits dit lukt want het aanbod is erg mager. Dit wordt gedaan in samenwerking met de partners in Duo+. Samen met de auditcommissie van Ouder-Amstel en Uithoorn wordt bekeken of alvast een opzet kan worden gemaakt voor de aanbesteding.

VVD meldt dat de fractie akkoord gaat met het voorstel.

Conclusie:

De voorzitter concludeert dat het voorstel als hamerstuk naar de raad gaat.

## **5. Ambitiedocument “Voor en met Diemen” - kaders participatie en communicatie**

VVD vindt belangrijk in het ambitiedocument het actief verbinding zoeken en aanhaken op bestaande netwerken en om de toenemende diversiteit een plek te geven. Het aanjagen van initiatieven en deze ondersteunen. Het is belangrijk om de inbreng van bewoners te betrekken bij besluiten, diensten en uitvoering. Dat is echter ook belangrijk bij planvorming. Goed is dat de gemeente niet vanaf bovenaf regisserend wil optreden maar een van de spelers wil zijn met soms wel specifieke verantwoordelijkheden. Belangrijk is dat de gemeente de rollen bij besluitvorming en dienstverlening vervult namens de gemeenschap en dat de gemeente is te beschouwen als een verlengstuk van de inwoners. Ook goed is dat Diemen een gemeente wil zijn die taken oppakt ten behoeve van de lokale gemeenschap. Goed is dat wordt gezocht naar een subtiel evenwicht tussen enerzijds de lokale overheid met bepaalde taken en bevoegdheden en anderzijds de gemeente die ook aanjaagt en naast de inwoners staat en zaken mogelijk maakt.

Er wordt ook gesproken over zaken die mis kunnen gaan en dan wordt de toeslagenaffaire genoemd maar waarom wordt niet aangegeven waar het in Diemen is misgegaan of het veel beter had gekund, bijvoorbeeld bij de Arent Krijtsstraat en bij Buitenlust? Dan had middels een oorzakenanalyse kunnen worden vastgesteld wat er fout is gegaan op het gebied van participatie en hoe dat beter kan worden gedaan.

Belangrijk is dat in het document over de communicatie wordt gesproken over de luisterende houding, dat de menselijke maat wordt gehanteerd en dat het doel van de communicatie in het oog wordt gehouden. De afgelopen jaren is de samenwerking en het op elkaar afstemmen van zaken tussen de afdelingen steeds beter gegaan maar goed is dat nu ook beter wordt gekeken naar de verbinding buiten de organisatie met alle doelgroepen.

De fractie heeft de organisatieontwikkeling Diemen '22 niet helder voor ogen en ook niet hoe het hiermee samenkomt. Wellicht gaat de raad ook over die organisatieontwikkeling

binnenkort weer met het college in gesprek. In het document wordt ingegaan op heel veel acties die moeten worden ondernomen en dan wordt er bijvoorbeeld gesproken over een brievenpanel, dat er een groep van bewoners komt die brieven gaat lezen voordat ze worden verstuurd. Dit gaat best wel ver en het zou al heel mooi zijn als iemand van de afdeling Communicatie de brieven van andere afdelingen bekijkt voordat ze verstuurd worden. Alle 3 de documenten hebben iets van een wetenschappelijke verhandeling maar ze bieden niet altijd kort en bondig handvatten om de participatietrajecten in Diemen te verbeteren en pas op pagina 44 van het document over participatie wordt ingegaan op hoe participatie beter vorm kan worden gegeven.

Op pagina 12 wordt gesteld dat er soms onderscheid is te maken tussen de of- en de hoe-vraag bij een project of bij beleidsvoornemens. Daar wordt gezegd dat het belangrijk is dat er vooraf al duidelijkheid is over wat al is vastgesteld en waar de participatieruimte ligt. Daarna wordt gezegd dat het helpt om als bestuur vaker een principebesluit te nemen over de of-vraag om zo een duidelijke richting en betere kaders mee te geven voor participatie en voorkomen moet worden dat de of- en de hoe-vraag door elkaar gaan lopen. Daar is het de afgelopen jaren steeds misgegaan. Mogen de direct betrokkenen ook meepraten over de of-vraag en hoe doe je dat op een goede manier? Dat blijkt onvoldoende uit dit stuk.

Het is belangrijk om eerst de basis op orde te hebben. De gemeente wil veel en de intenties zijn goed maar aan het begin van trajecten lijkt het soms al mis te gaan met Buitenlust als meest recente voorbeeld. Bij de inzet van een participatietraject moet duidelijk worden gemaakt of er sprake is van inspraak of participatie en op welk niveau. De klassieke participatieladder had wat meer mogen worden uitgediept in bijvoorbeeld een grafiek. De huidige praktijk vraagt vooral om structurering en verheldering van de werkwijze en duidelijk moet worden gemaakt waarom bijvoorbeeld niet voor de inbreng van inwoners wordt gekozen. Dat betekent niet van wij hebben uw inbreng meegenomen en we komen tot het volgende besluit maar dat gebeurt nogal eens. Participatie betekent dat de gemeente de rechten, belangen en wensen van alle betrokkenen in beeld brengt en meeweegt in relatie tot het algemeen belang maar die afweging als zodanig is geen participatie.

Het schema op pagina 48 is niet helemaal eenduidig en ook niet altijd zo toe te passen want als het gaat om een middelgroot project kan de impact ook groot zijn. Er was al een handboek participatie verwacht.

Ouderenpartij Diemen zegt dat met alle goede voornemens die in het stuk staan genoemd het wel aankomt op de uitvoering. Het is belangrijk dat de gemeentelijke communicatie begrijpelijk moet zijn, ook voor mensen die minder taalvaardig zijn en niet over een pc beschikken zoals een deel van de ouderen en daarom dient er een pagina gemeentenieuws in een huis-aan-huisblad te zijn, een papieren gemeentegids en een papieren Diemer Info. In de afgelopen jaren is al het nodige voorbereid op het gebied van de gemeenteraadscommunicatie in de werkgroep Meervoudige democratie. Ook zijn er al afspraken gemaakt over meer raadscommunicatie, onder andere via sociale media. De gemeenteraad, de fracties en de raadsleden dienen meer te worden gepositioneerd en daarom dient dit te worden opgenomen als 5<sup>e</sup> actiepunten in de uitvoeringsagenda 2020-2022. Er gaat onderzocht worden hoe doelgroepen en netwerken beter bereikt kunnen worden maar daarbij mag geen gebruik worden gemaakt van algoritmes. Als dat toch gebeurt dienen de kaders en richtlijnen voor het gebruik hiervan aan de raad te worden voorgelegd. De raad dient kritisch te zijn over hoe de gemeente informatie over haar inwoners verzamelt. De fractie heeft al twijfels over de toepassing van het BSR-leefstijlenmodel per buurt. Participatie is geen doel op zich maar een middel en kan op verschillende manieren worden toegepast want ook hier komt het op uitvoering aan. Op pagina 13 wordt gesteld dat experimenten met meer directe democratie er niet of nauwelijks zijn geweest in Diemen. De

Ouderenpartij Diemen is voor experimenteren en wil dit uitbreiden met een burgerpanel/burgerberaad en een motie over een ideeënmarkt.

Op pagina 28 worden burgerinitiatiefelden genoemd zonder dat toegelicht wordt waarvoor ze zijn bedoeld. Hopelijk zullen de initiatievencoördinatoren effect hebben. Zijn dat ambtenaren die zich fulltime bezighouden met het aanjagen en coördineren van initiatieven en komt er dan een voor Diemen of een per wijk? Op pagina 39 wordt de term stakeholders gebruikt maar dat kan worden vervangen door een Nederlands woord en dit woord moet niet meer worden gebruikt.

Raadsleden zijn gekozen inwoners en kunnen ook een privé opvatting hebben en die ventileren en als volksvertegenwoordiger optreden. Voor portefeuillehouders is dat anders. De ervaring leert dat portefeuillehouders gezien kunnen worden als vertegenwoordigers van het kwaad als het gaat om een gemeentelijk plan dat een grote invloed in de buurt kan hebben. Misschien moet nog eens kritisch worden gekeken naar de rol van collegeleden in een participatietraject.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt zich af of de drie w's 'we gaan, we zullen en we willen' ook kunnen worden waargemaakt in het kader van de communicatie. Wie wordt daarop aangesproken? Komt er nog een tussenevaluatie na 1 of 2 jaar?

GroenLinks vindt het ambitiesdocument een mooi fundament om mee verder te gaan. Het is belangrijk om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties goed te informeren en te betrekken bij de keuzes die de gemeente gaat maken. Er zijn natuurlijk altijd inwoners die niet willen participeren en die het toch oneens blijven met de keuzes die de gemeente maakt. Daar moet de gemeente zich bewust van zijn en hoe hiermee moet worden omgegaan. Hoe worden de inwoners bereikt die niet worden gehoord bij de plannen? Het blijft altijd een uitdaging om de stille meerderheid of minderheid te bereiken. Het is ook heel belangrijk dat er draagvlak is onder de ambtenaren.

Communicatie op B1-niveau is echt een must, zeker als wordt bedacht dat de teksten nu vooral op C1-niveau worden geschreven en dat geldt voor 70% van de teksten in Nederland terwijl 40% van inwoners op B1-niveau zit en met A1 en A2 erbij is dat zelfs 60%. Het is dus zaak om werk te maken van eenvoudige taal en er moet ook voor worden gewaakt dat er veel jargon wordt gebruikt in de communicatie. Er moet ook worden gedacht aan de Engelse taal om expats te informeren.

Hoe kunnen de burgers de gemeente makkelijker en op verschillende manieren bereiken?

Aan een overheidswebsite worden eisen gesteld met betrekking tot de toegankelijkheid voor specifieke doelgroepen. Hoe verhoudt zich dat tot de gemeentelijke website?

Het is goed om van tevoren helder te hebben bij plannen wat het participatietraject inhoudt, ook om het werkelijke plan en het participatiebeeld van elkaar te kunnen scheiden. Hoe krijgt de gemeente de mensen mee die normaal niet worden bereikt in het participatieproces?

Kan een voorbeeld worden gegeven van een plan met middelgrote impact waarbij het besluit kan worden genomen om geen participatie in te zetten en wordt de raad over dat besluit geïnformeerd? Een experiment met het burgerberaad spreekt aan maar dan moet wel goed worden afgesproken hoe zoiets moet worden opgezet en hoe wordt omgegaan met de uitkomsten. Het zou mooi zijn als dit als een van de volgende acties kan worden opgepakt. Daarbij kan ook worden gekeken naar voorbeelden in andere gemeenten.

D66 is van mening dat de gemeente duidelijk moet communiceren naar de inwoners en hen moet betrekken bij plannen in hun omgeving. Het ambitiesdocument schept een beeld van een open toegankelijke gemeente die werkt in het belang van de inwoners. De gemeente moet leren van de meer complexe projecten die de afgelopen tijd zijn geweest maar er moet ook worden voortgebouwd op de positieve ervaringen bij bijvoorbeeld het herinrichten van de

openbare ruimte of het plaatsen van speelvoorzieningen. De fractie kijkt met veel interesse uit naar de voorgestelde experimenten als de ideeënmarkt en het burgerpanel. De uitvoering zal het moeten bewijzen maar dit is in ieder geval een mooi startpunt.

Ons Diemen zegt dat er veel aandacht is voor de website en dat is een gigantische klus. Als raadsleden wat tegengekomen moeten ze dat vooral doorgeven. In hoeverre is er rekening gehouden met de nieuwe wet over versterking van de participatie op decentraal niveau in de voorgestelde ambities?

Vreemd is dat het woord stakeholders in het stuk over participatie staat terwijl daar ook het woord belanghebbenden wordt gebruikt. Bij communicatie wordt gesproken over netwerken opzetten terwijl participatie heel wijkgericht is. Kunnen de documenten over communicatie en participatie niet zo op elkaar worden afgestemd dat het wijkgericht netwerken wordt en dat dit duidelijker in het communicatiedocument naar voren komt?

Voorheen was het zo dat er iets werd geplaatst in de openbare ruimte en men ging ervan uit dat iedereen het wel goed vond. Als dat niet zo was werd gezegd het is in het algemeen belang. Daar kan de gemeente in deze tijd niet meer mee weggelaten worden en daarom is het goed dat er nu in ieder geval een opzet is die moet leiden tot een procedure hoewel daar nog wel enige kanttekeningen bij zijn te maken. Zo wordt in het participatiedocument een adoptie van een project gemist door de omgeving want dat geeft een meerwaarde. Als er wat gebouwd gaat worden en de omgeving accepteert het gebouw wordt het een geheel van de omgeving.

D66 vraagt wat wordt bedoeld met het accepteren van een gebouw.

Ons Diemen stelt dat er niet veel verschil zit tussen het adopteren van groen of een gebouw. Het gaat dan om accepteren van nieuwbouw of een andere wegindeling et cetera. Als besluiten met inwoners worden gedaan is de acceptatie ook goed.

D66 zegt dat er een wezenlijk verschil zit tussen het beheer van een stukje openbare ruimte en de acceptatie van een gebouw. Daar gaat de vergelijking mank en daarom wordt het onduidelijk hoe dit precies moet werken.

Ons Diemen merkt op dat de wijk de Sniep een losstaande nieuwbouwwijk is maar daarmee nog geen geheel met de rest van Diemen. Er komen nieuwe bewoners die een eigen gemeenschap vormen maar de gemeente wil proberen om het deel te laten uitmaken van de gemeente. Er moet dus werk van worden gemaakt dat die mensen accepteren dat ze deel uitmaken van een gemeente en niet een losstaande wijk zijn.

D66 onderschrijft dat moet worden geïnvesteerd in het ontmoeten en verbinden van oude en nieuwe inwoners maar de link met participatie is ingewikkeld.

Ons Diemen zal hierover e-mailen wat er precies mee wordt bedoeld.

VVD vraagt of wordt bedoeld dat wanneer er een plan is voor een nieuw gebouw in een wijk de bestaande inwoners van die wijk betrokken worden bij de vraag voor wie zetten we zo'n gebouw neer. De bewoners die er omheen wonen en misschien wel de hele wijk kunnen bijvoorbeeld worden betrokken via een enquête over hoe zo'n gebouw er straks uit moet zien.

Ons Diemen is het eens met die vertaling. Het heeft ook als voordeel dat de bewoners elkaar al kennen en weten wat voor bewoners er daar komen. Op een gegeven moment moet er een afweging worden gemaakt of in het plan kan worden geparticipeerd maar er is een

maatschappelijke en een politieke afweging. Dat is onduidelijk in het stuk. Als het wordt neergelegd bij een gremium dat meer politiek geïntereerd is dan maatschappelijk of beide, moet dat dan geen onafhankelijke partij zijn of een onafhankelijke delegatie uit de gemeenteraad?

D66 stelt dat politiek juist het maken van keuzes is in het algemeen belang op basis van een bepaalde levensvisie. Kan Ons Diemen het verschil tussen maatschappelijk en politiek uitleggen?

Ons Diemen zegt dat traditionele politieke partijen vanuit een bepaalde ideologie werken en daarom ook bepaalde standpunten ten aanzien van de maatschappij hebben. Om het zuiver te houden zou bijvoorbeeld een commissie bestaande uit fractievoorzitters kunnen beslissen of wel of niet participatie plaatsvindt. Dat kan ook een auditcommissie zijn maar dit besluit moet niet in politieke handen worden gelegd.

D66 stelt dat het niet zo is dat wanneer de fractievoorzitters een dergelijk besluit nemen de beslissing uit de politiek is gehaald. Bovendien zijn de politieke partijen er om te vertellen wat hun visie op de maatschappij is en om op basis daarvan keuzes te maken en niet uit de weg te gaan.

Ons Diemen wijst erop dat er wonen en werken linkse en rechtse mensen in een wijk, liberale en andere politieke stromingen. Die kunnen een heel ander standpunt hebben dan politieke partijen als bijvoorbeeld D66 of een coalitie. Het gaat erom dat een onafhankelijke afweging wordt gemaakt of wel of niet participatie wordt toegepast. Dat moet niet bij de politiek liggen.

PvdA vraagt waar de raad volgens Ons Diemen voor is als die niet dit soort afwegingen mag maken.

Ons Diemen geeft aan dat de gemeenteraad uiteindelijk een besluit neemt op basis van een traject dat is gelopen. Dat traject wordt gestart door iemand uit de politiek die beslist over wel of niet participatie. Wie gaat op een gegeven moment bepalen of er wel of niet participatie plaatsvindt?

PvdA zegt dat politici keuzes moeten durven maken en niet een fractievoorzittersoverleg of een auditcommissie kan besluiten of er wel of niet participatie moet plaatsvinden.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt of Ons Diemen iets wil zoals een Oostenrijks model waar allerlei dorpen of wijken bij elkaar komen en dit dan als een soort piramide omhoog brengt.

Ons Diemen zegt dat de Onafhankelijke Partij Diemen aardig in de buurt zit en de VVD heeft dat ook al eens voorgesteld omdat er vroeger wijkteams waren.

VVD adviseert Ons Diemen om nog een keer het participatiedocument door te nemen want daar staat goed in beschreven dat van tevoren bestuurlijk met elkaar duidelijk wordt gemaakt wat er gedaan wordt als een participatietraject wordt ingegaan, of een participatietraject wordt ingezet en welk niveau van participatie daarbij wordt gehanteerd. Dan wordt met elkaar van tevoren een besluit genomen zodat de inwoners ook duidelijk weten waar ze aan toe zijn. Het is aan de raad om aan het college voor te stellen om een bepaald soort participatie voor te stellen zodat voor de inwoners duidelijk is waarover ze kunnen

participeren en waar niet over. Als de raad het niet eens is met het college na overleg met de inwoners kan daarop door de raad worden ingegrepen.

Ouderenpartij Diemen stelt voor dat wordt teruggekeerd naar het onderwerp want de laatste 20 minuten gaat de discussie vooral over de opvattingen van Ons Diemen.

De voorzitter wijst erop dat de fracties bezig zijn om Ons Diemen te begrijpen.

Ons Diemen geeft aan dat het stuk heel goed is gelezen maar er staan verschillende beslismomenten in wanneer wel of niet participatie plaatsvindt. Soms is dat ook helemaal niet nodig als het bijvoorbeeld gaat over kruimelgevallen of kleine wijzigingen. Het is niet zo dat alles aan de raad wordt voorgelegd. Het gaat er in ieder geval om dat de keuze voor wel of niet participatie niet duidelijk staat omschreven.

Op pagina 52 staat dat de deelnemers de kans krijgen om te reageren en dat komt bijna overeen met een zienswijze. Op pagina 54 staat dat eerst wordt ingeschat of er voldoende informatie is om een goede belangenafweging te kunnen maken en als dat niet het geval is kan het college opdracht geven om ontbrekende informatie aan te vullen maar daar moet de raad aan worden toegevoegd zodat het kan zijn dat bij de besluitvorming de raad nog aanvullende informatie kan opvragen.

PvdA zegt dat de samenhang in de stukken duidelijk was en als dit als basis wordt gebruikt kunnen communicatie en participatie naar een hoger niveau worden getild. De communicatie moet natuurlijk van 2 kanten gaan. Communicatie moet het eventuele besluit helder formuleren en de voors en tevens die daarbij spelen. Het moet niet alleen zijn de gemeente richting de bewoners maar de bewoners moeten ook de mogelijkheid hebben om richting de gemeente vragen te stellen of opmerkingen te maken.

In de afgelopen 25 jaar heeft de gemeente heel goed gecommuniceerd en geparticipeerd en zijn er allerlei mogelijkheden geweest voor bewoners om hun inbreng te hebben en hun mening te laten horen. Het is goed dat in de stukken wordt benoemd dat dit nog kan worden verbeterd en dat het college daaraan wil werken maar het gaat straks om de uitvoering van het beleid. In de praktijk moet dat worden waargemaakt en de fractie heeft er alle vertrouwen in gezien de positieve ervaringen in de afgelopen jaren dat de gemeente dat voor elkaar kan krijgen. Maar het is natuurlijk wel ingewikkeld want sommige mensen denken dat als je de participatie maar goed genoeg doet iedereen het met elkaar eens wordt over de vestiging van een horecagelegenheid of bijvoorbeeld een opvang voor mensen die een beetje staan aan de zelfkant van de maatschappij. Dat gaat natuurlijk niet gebeuren. In de wijken van Diemen wonen linkse en rechtse mensen, voorstanders van de auto en van het openbaar vervoer enzovoort. De gemeenteraad moet keuzes maken.

Ons Diemen constateert dat aan de PvdA nog 2 dagen geleden moest worden uitgelegd wat Ons Diemen bedoelt met participatie en nu wordt de PvdA enthousiast over dit stuk. Dan wordt Ons Diemen argwanend en moeten de stukken nog maar eens heel goed worden doorgelezen want dan klopt er iets niet.

PvdA is van mening dat de fractie 2 dagen geleden niets bijzonders heeft gezegd over participatie. Ons Diemen heeft 2 dagen geleden toegezegd dat ze wat betreft participatie met een totaalplaatje zou komen waarin zou worden uitgelegd wat die fractie met participatie bedoeld maar na de vorige inbreng van Ons Diemen heeft de PvdA niet zoveel behoefte aan dat stuk.

In Diemen wonen mensen met heel veel verschillende meningen en het is goed dat de gemeenteraad uiteindelijk beslissingen daarover neemt. Destijds is de representatieve

democratie uitgevonden die namens de inwoners beslissingen gaat nemen omdat het de bewoners niet lukt om het uiteindelijk met elkaar eens te worden. Natuurlijk is daarbij participatie heel belangrijk om alle dingen boven tafel te krijgen. Natuurlijk moet er bij de vestiging van een horecagelegenheid met de bewoners worden gesproken wat je daar wel en niet kunt doen maar uiteindelijk maakt de gemeenteraad de keuze.

Iedereen wil bijvoorbeeld een bus om de hoek maar niemand wil de bus door de straat. In Diemen Noord hebben de bewoners daar 8 jaar geleden een enquête over ingevuld en gelukkig is uiteindelijk de keuze gemaakt door de gemeenteraad op basis van verkeerskundige afwegingen van hoe die bus gaat rijden door de wijk. Als je dat aan de bewoners overlaat weet je zeker dat er ruzie komt. De gemeenteraad dient na afweging van alle belangen een helder besluit te nemen en dat besluit moet gecommuniceerd worden en bij het nemen van het besluit dient de gemeenteraad zeker te weten dat alle dingen helder in beeld zijn zodat die kunnen worden meegewogen.

Ons Diemen zegt dat de bouwplannen van Diemen Noord door de gemeenteraad zijn behandeld en blijkbaar gaat er dan toch iets mis als een bus rijdt door een veel te nauwe straat of geen rekening wordt gehouden met geluidshinder. Toch is dit door de raad goedgekeurd. De gemeenteraad dient namens de bewoners besluiten te nemen maar vroeger riepen de mannen toen het vrouwenkiesrecht er nog niet was van jullie hoeven niet te stemmen en wij brengen jullie stem wel naar voren in de raden, staten en de regering. Gelukkig is die tijd voorbij.

Onafhankelijke Partij Diemen verzoekt de voorzitter om gevolg te geven aan het ordevoorstel van de Ouderenpartij Diemen omdat teveel wordt afgeweken van het oorspronkelijke agendapunt.

PvdA merkt op dat het belangrijk is dat helder is wie uiteindelijk verantwoordelijk is voor het nemen besluit en dat dient de gemeenteraad te blijven. Verder kan nog van mening worden gewisseld over hoe dit het beste vorm kan worden gegeven want de Ouderenpartij Diemen gaf een interessant discussiepunt aan van wat is de rol van de raadsleden die ook gewoon inwoners zijn van de gemeente en van de wethouders die vaak inwoners zijn van de gemeente in dat participatieproces. Gesuggereerd werd dat de wethouders daar misschien wat afstand van moet nemen maar op zo'n inspraak- of participatieavond wordt nogal eens gezegd van we zitten hier alleen maar met ambtenaren te praten en wij willen juist met de beslissers in gesprek. Om die reden zou het juist erg goed zijn als een portefeuillehouder aanwezig is op zo'n participatiebijeenkomst maar er is ook wel wat te zeggen voor wat de Ouderenpartij Diemen suggereert.

De heer Boog zegt dat het er natuurlijk om gaat hoe een en ander in de praktijk vorm wordt gegeven. De participatie- en besluitvormingstrajecten moeten veel beter met elkaar worden geëvalueerd en per keer moet worden gekeken wat kan worden geleerd van zo'n traject voor de volgende keer. Dat is misschien wel onvoldoende gedaan in het verleden waardoor nu heel verschillende beelden zijn ontstaan over bepaalde trajecten en projecten. Vaak is daardoor in een politieke discussie gekomen waar dan politieke standpunten en het oordeel over de participatie soms door elkaar heen lopen. In de toekomst moet daar dus veel meer kritisch naar worden gekeken en worden geëvalueerd.

De raad is verschillende keren meegenomen in Diemen '22. Daar is ook een aparte avond over geweest en met raadsinformatiebrieven. Nog niet zolang geleden is daar een uitvoerige stand van zaken over verstuurd. Misschien kan buiten de vergadering worden gekeken waar de behoefte ligt maar er liggen hele duidelijke raakvlakken tussen deze stukken en wat in de organisatieontwikkeling is uitgezet. Als je een communicatieve organisatie wilt zijn moet je

alle medewerkers meenemen in die ontwikkeling en dit wordt dus ingebed in de totale organisatieontwikkeling.

Niet bij elke brief maar bij wat grotere projecten en trajecten is het goed om aan de voorkant mensen mee te laten denken over hoe het wordt ingericht en over de communicatie en de brieven die verstuurd gaan worden. Duidelijke taal is ontzettend belangrijk en er wordt te vaak van uitgegaan dat de mensen het wel begrijpen. Het is heel belangrijk om daar aandacht aan te besteden.

Soms lijken het in de stukken wel wetenschappelijke betogen maar het is wel goed om soms de achtergronden te schetsen en om wat dieper op het onderwerp in te gaan want het is een heel lastig onderwerp. De of en de hoe-vraag is heel cruciaal bij veel trajecten. Het is uiteindelijk aan de raad of direct betrokkenen moeten kunnen meepraten over de hoe-vraag. Dat zal per onderwerp verschillen maar bij de meeste trajecten moeten inwoners en andere betrokkenen over de hoe-vraag kunnen meepraten. Het is in eerste instantie aan het college maar ook aan de raad om te bekijken welke ruimte daarvoor wordt gegeven. Als het gaat om de of-vraag komen er vaak bredere keuzes aan de orde die niet alleen direct omwonenden betreft maar vaak ook andere mensen aangaat die op het totale dorpsniveau spelen en dat betekent wel wat voor het participatietraject.

VVD stelt dat de raad dan ook in positie moet worden gebracht om mee te bepalen of een participatietraject over de of-vraag gaat worden gedaan en die fase is wel eens overgeslagen en dat bij de uitvoering pas participatie is gepleegd.

De heer Boog zegt dat dat inderdaad belangrijk is en in de stukken staat ook dat de raad een veel duidelijker positie moet krijgen, ook als het gaat om participatie en dat dit niet alleen een aangelegenheid is van de ambtelijke organisatie of van het college maar dat de raad naast inhoudelijke kaders van tevoren ook goed moet kijken naar hoe het participatieproces er uit komt te zien. De raad moet daar inderdaad beter in gepositioneerd worden maar de raad moet die positie ook zelf pakken.

Het gevaar van een participatieladder is dat je dit als een vaststaand model gaat hanteren terwijl in de stukken staat dat juist maatwerk moet worden geleverd. Het kan wel helpen in de gedachten van mensen die met een participatieproject bezig zijn maar het moet geen doel op zich zijn om het conform de participatieladder in te vullen want veel gemeenten zijn daar om die reden ook op teruggekomen.

Een goede participatie is dat het zo wordt georganiseerd dat de belangen, rechten en wensen op tafel worden gekregen. Uiteindelijk kan op basis daarvan de raad tot een zorgvuldig besluit komen. Als het gaat om de participatiecategorie is het schema een hulpmiddel en geen blauwdruk. Ook dat helpt om na te denken over de mate van participatie, wat je voorstelt en wie erbij betrokken moet zijn.

De gemeente is al bezig met duidelijke taal in de communicatie want dat is een essentieel onderdeel van het pakket. Breder zullen een aantal middelen worden geëvalueerd over wat het bereik en de effectiviteit is. Een deel van de mensen is inderdaad niet actief op internet en sociale media en moet op een papieren manier bereikt worden. De vraag is dan wel of het juiste middel is om een gemeentegids naar iedereen te sturen maar het is inderdaad heel lastig om de papieren communicatie helemaal te laten vervallen als je breed en toegankelijk wilt communiceren naar alle groepen.

De raadscommunicatie wordt nadrukkelijk in het stuk genoemd maar ondanks dat er veel voorbereiding aan is gedaan en veel gesprekken met elkaar over zijn gevoerd is nog niet met elkaar precies het ambitieniveau vastgesteld. Ook in de discussie over de versterking van de griffie moeten we met elkaar duidelijk zijn wat we precies willen als raad en wat het ambitieniveau is op het gebied van raadscommunicatie zodat de griffie daar ook beter op kan worden ingericht. Daar zitten ook keuzes aan vast voor de griffie, voor communicatie en



misschien extra middelen. Het ging te ver om het daarom nu al op te nemen in de stukken. Daarom staat het nog niet als 5<sup>e</sup> actiepunt geformuleerd maar het wordt wel als zodanig benoemd en het is een van de belangrijkste punten in het komende jaar in het kader van de versterking van de griffie om dat uit te werken.

Ouderenpartij Diemen zegt dat dit een uitgelezen gelegenheid is om ook hier een kader te stellen als raad. Als het gaat om middelen voor een formatieplaats en of dat nu bij de griffie komt of bij Communicatie, dat is verdere uitwerking, maar als het daarom gaat kan een amendement worden ingediend om dat te bevorderen.

De heer Boog is van mening dat daar nog echt gezamenlijk met de raad het gesprek over moet worden gevoerd want er zijn nog verschillen tussen diverse fracties. De richting wordt gedeeld maar het vergt nog wel wat gesprekken met elkaar, ook over de inrichting van de griffie en de communicatie. Het is nog net iets te vroeg om dit hard neer te zetten, zeker als het een prijskaartje heeft en het nog inrichtingsvragen oproept.

In zijn algemeenheid is de gemeente erg voorzichtig met algoritmes en er zijn ook geen plannen om het hier toe te passen, ook niet in de netwerkbenadering. De gedachte is om de initiatievencoördinator één iemand te laten zijn voor heel Diemen. Natuurlijk is het wel zo dat ook de rest van de organisatie meegaat in zo'n ontwikkeling. Aandacht voor initiatieven moet breed gedeeld zijn in de organisatie maar in ieder geval is er dan één aanspreekpunt voor mensen, inwoners, verenigingen en clubs waar ze terecht kunnen. Dat is ook goed voor de herkenbaarheid.

Dit is iets van het college met intenties en voorstellen maar het is ook aan de raad om het waar te maken. Het kan wel op een bepaalde manier worden georganiseerd maar het is uiteindelijk aan de raad hoe er invulling aan wordt gegeven. Dus ook de raad is aanspreekbaar of dit wel of niet tot een succes leidt en er zijn ook inwoners en andere belanghebbenden nodig om dit tot een succes te maken. Het is dus een collectieve verantwoordelijkheid maar in eerste instantie heeft natuurlijk het college de verantwoordelijkheid om dingen aan de raad voor te leggen en om dingen te organiseren.

In de raadsvoordracht staat al dat in 2024 een tussenevaluatie zal plaatsvinden. Daarnaast zullen tussentijds bepaalde onderdelen van het plan worden geëvalueerd.

De groep mensen die nu niet wordt bereikt kunnen in de toekomst wel op verschillende manieren worden bereikt. De gemeente wil veel meer de netwerken die er zijn in Diemen benutten door bijvoorbeeld sleutelfiguren die daar zijn. Er kan ook worden gedacht aan een burgerberaad zodat per loting mensen worden gevraagd om mee te denken over bepaalde onderwerpen. Dan krijg je vaak een ander soort mensen dan de mensen die je tot nu toe krijgt op inspraakavonden en bij participatietrajecten leert de ervaring bij andere gemeenten. Als dingen digitaal worden georganiseerd kan daar weer een andere groep mensen mee worden bereikt dan tot nu toe. Het moet dus een mix worden van instrumenten om ervoor te zorgen dat meer mensen worden bereikt dan tot nu toe. GroenLinks maakt terecht het punt van het B1-niveau en duidelijke taal. Daar is de organisatie ook mee bezig en dat is prioriteit voor 2022.

De gemeente is verplicht om de website aan de toegankelijkheidseisen te laten voldoen.

Diemen voldoet gedeeltelijk aan de eisen maar dat geldt voor de meeste gemeenten.

Diemen scoort een B maar er zijn weinig gemeenten die een A scoren. In de afgelopen 1,5 jaar is wel een enorme slag gemaakt maar er zijn nog een aantal verbeterpunten geformuleerd zodat de toegankelijkheid in de komende tijd nog wordt verbeterd.

Het is heel lastig om een voorbeeld te geven van een project met een middelgrote impact waar geen participatie kan worden toegepast. Als bijvoorbeeld vanuit het rijk iets wordt verplicht moet de gemeente daaraan voldoen maar het heeft wel impact. Daar kan misschien

weinig participatie op worden gedaan omdat het gewoon een verplichting is vanuit het rijk. Wel wordt dan geprobeerd om de ruimte die er nog is voor participatie te benutten. Het is een goede zaak als raadsleden nog suggesties doorgeven voor verbetering van de website. Er staat nog in de planning dat met bewoners kritisch door de website wordt gelopen om op basis daarvan tot aanpassingen te komen. Dat moet een continu proces worden.

Als het gaat om het wetsvoorstel participatie decentraal bestuur. De ambities daarvan zitten al deels in het stuk en er zijn dingen die nog verder moeten worden uitgezocht zoals bijvoorbeeld het uitdaagrecht. Het is een interessante uitdaging maar goed moet worden onderzocht hoe dit precies vorm kan worden gegeven. Bij het maken van het stuk is al met een schuin oog naar het wetsvoorstel gekeken zodat niet later aanvullende dingen moeten worden gedaan.

Netwerken op wijkniveau is een goede mogelijkheid maar er zijn ook netwerken op basis van sociale achtergrond, een culturele achtergrond of een bepaalde interesse maar netwerken op wijkniveau is wel een van de belangrijke mogelijkheden.

Een groep inwoners zou kunnen zeggen dat in plaats van een welzijnsinstelling een buurtgebouw wordt beheerd door de bewoners zelf. Daarvan is de Schakel een goed voorbeeld. Zo zouden bewoners een gebouw kunnen adopteren en dat sluit goed aan bij het uitdaagrecht dat er gaat komen.

De raad bepaalt de inhoudelijke kaders en geeft aan wat de ruimte is voor participatie maar het is ook van belang dat met name bij het begin van grote projecten de raad aangeeft hoe zij aankijkt tegen het participatieproces zoals het doorlopen moet worden en achteraf toetst of in het participatieproces alle rechten, belangen en wensen op tafel zijn gekomen. Als is geconstateerd dat dat is gebeurd kan op basis daarvan een inhoudelijke afweging worden gemaakt en elke fractie neemt daar zijn eigen politieke ideeën in mee en uiteindelijk maakt de raad een inhoudelijke keuze.

Goede participatie leidt er inderdaad niet toe dat iedereen het altijd met elkaar eens wordt maar het is wel belangrijk dat de raad toetst dat de participatie goed is verlopen en dat iedereen zijn zegje heeft kunnen doen en alle belangen en ideeën op tafel liggen zodat de raad uiteindelijk een goede afweging kan maken. Dat is geen garantie dat er bij iedereen draagvlak voor is maar dat mag ook niet het uitgangspunt zijn.

VVD geeft aan dat het ook belangrijk is dat de bewoners te horen krijgen waarom voor bepaalde zaken die zij hebben aangedragen niet wordt gekozen. Dus terugkoppeling van wat er is ingebracht door bewoners en waarom daar niet voor is gekozen.

De heer Boog zegt dat naar aanleiding van de sessie met de raad die er is geweest die terugkoppeling ook duidelijker aan de stukken is toegevoegd. Dus wat zijn de opbrengsten van de participatie en hoe die zijn gewogen in de raad. Het moet helder zijn voor de bewoners die hebben geparticipeerd dat hun inbreng serieus is meegenomen en is meegenomen in de afweging. Dat is nu niet altijd even duidelijk geweest en dat kan beter.

Ons Diemen constateert dat de heer Boog positiever reageert op de opmerking van de fractie dan in de tekst staat want op pagina 47 staat dat voor de categorieën middelgroot het college vanaf het begin van het proces aanhaakt bij de afweging of participatie moet worden ingezet. De raad wordt vroegtijdig daarover geïnformeerd. Dus iemand neemt dan het besluit van de inbreng is gering, gemiddeld of groot. Wie bepaalt dat?

VVD bedankt de portefeuillehouder voor de heldere reactie op het betoog van de fractie. Vooral de uitleg over de participatieladder was zeer verhelderend.

Ouderenpartij Diemen zegt dat nog niet is ingegaan op de term stakeholders en op de rollen van raadsleden en portefeuillehouders. De raad heeft een hoog ambitieniveau wat betreft de raadscommunicatie. Er is ook afgesproken dat de raad meer wilde doen op het gebied van communicatie maar dat hoort thuis bij de afdeling Communicatie. De griffie kan zich beter bezighouden met de strategische positionering van de raad en de versterking daarvan. Het gevoel was de afgelopen maanden dat er soms wat moeilijk werd gediscussieerd terwijl het helemaal niet zo moeilijk hoeft te zijn. Voor de term stakeholders zijn er 3 vertalingen, namelijk aandeelhouder, belanghebbende en betrokkene.

De heer Boog zegt toe dat een goede vertaling zal worden gegeven van de term stakeholders.

Voorstellen voor participatie worden in eerste instantie gedaan door de ambtelijke organisatie maar vaak in samenspraak met de portefeuillehouder. Uiteindelijk bepaalt het college hoe het participatieproces in eerste instantie eruit moet zien. Bij grotere voorstellen denkt de raad daarin mee en beslist soms mee maar uiteindelijk is het de verantwoordelijkheid van het college. Een projectleider kan op basis van de modellen die in de stukken staan een voorstel doen maar in de praktijk wordt dit in samenspraak met de portefeuillehouder voorbereid voordat het naar het college gaat.

Een portefeuillehouder heeft een inhoudelijke positie en rol bij een voorstel voor het te houden participatieproces maar er zou wel kunnen worden nagedacht over hoe op een bepaalde manier een avond kan worden ingericht zodat de mensen meer het idee hebben dat ze niet een politieke discussie met iemand hoeven te voeren en dat ze heel vrij zijn om bepaalde dingen naar voren te brengen. In een bepaalde fase van het traject kan de aanwezigheid van mensen juist positief of negatief zijn. In ieder geval is het verstandig om beter na te denken over hoe dit soort trajecten worden ingericht en dat dan ook de positie wordt meegenomen van bijvoorbeeld een portefeuillehouder. Wellicht kunnen op bepaalde avonden onafhankelijke voorzitters worden ingezet want dan ontstaat er soms een andere dynamiek op zo'n bijeenkomst.

Voor de Ouderenpartij Diemen hoort de raadscommunicatie bij de afdeling Communicatie maar in de discussie over versterking van de griffie zit ook een model dat een deel wel bij de griffie wordt ondergebracht omdat die heel dicht zit bij het raadsproces en bij de besluitvorming en dat zou een reden kunnen zijn om het juist wel neer te leggen bij de griffie. Daar moet eerst intern beter met elkaar het gesprek over worden gevoerd.

Conclusie:

De voorzitter concludeert dat het voorstel als bespreekstuk naar de raad gaat.

## **7. Sluiting**

De voorzitter sluit de vergadering om 22.47 uur.